

PRAĆENJE SOCIJALNE
UKLJUČENOSTI U REPUBLICI SRBIJI

INDIKATORI DUGOTRAJNE NEGE

Vlada
Republike
Srbije

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

OP3C^{CPŠHJE}
Republički zavod
za statistiku

unicef

OKTOBAR 2017.

Praćenje socijalne uključenosti u Republici Srbiji: Indikatori dugotrajne nege

Izdavač:

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlada Republike Srbije

Autorka:

Katarina Stanić

Urednica:

Biljana Mladenović

Dizajn i priprema:

Dalibor Jovanović (prelom), Miloš Radulović (korice)

Vlada
Republike
Srbije

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

PODRŠKA: Izrada publikacije omogućena je sredstvima Švajcarske agencije za razvoj i saradnju u okviru projekta „Podrška unapređenju procesa socijalnog uključivanja u Republici Srbiji”.

NAPOMENA: Ova publikacija ne predstavlja zvaničan stav Vlade Republike Srbije. Svi pojmovi upotrebljeni u publikaciji u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

SADRŽAJ

1. SKRAĆENICE	2
2. DUGOTRAJNA NEGA	3
2.1 Pregled mera i indikatora	3
2.2 Kontekstualne informacije i primarni indikatori.....	8
3. TABELARNI PRIKAZ INDIKATORA	10
4. LITERATURA	29

1. SKRAĆENICE

ASPIRE – Atlas of Social Protection – Indicators of Resilience and Equity

BDP – Bruto društveni proizvod

DPN – dodatak za pomoć i negu drugog lica

DTN – dugotrajna nega

EU – Evropska unija/European Union

JLS – jedinica lokalne samouprave

MRZBSP – Ministarstvo za rad zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

NPN – naknada za pomoć i negu drugog lica

NVO – nevladina organizacija/non-governmental organisation

OSI – odrasle osobe sa invaliditetom

PIO – penzijsko i invalidsko osiguranje

PPS – standard kupovne moći/Purchasing Power Standard

RSD – srpski dinar

RZS – Republički zavod za statistiku

RZSZ – Republički zavod za socijalnu zaštitu

SILC – Anketa o prihodima i uslovima života/Survey on Income and Living Conditions

UDPN – uvećani dodatak za pomoć i negu

2. DUGOTRAJNA NEGA

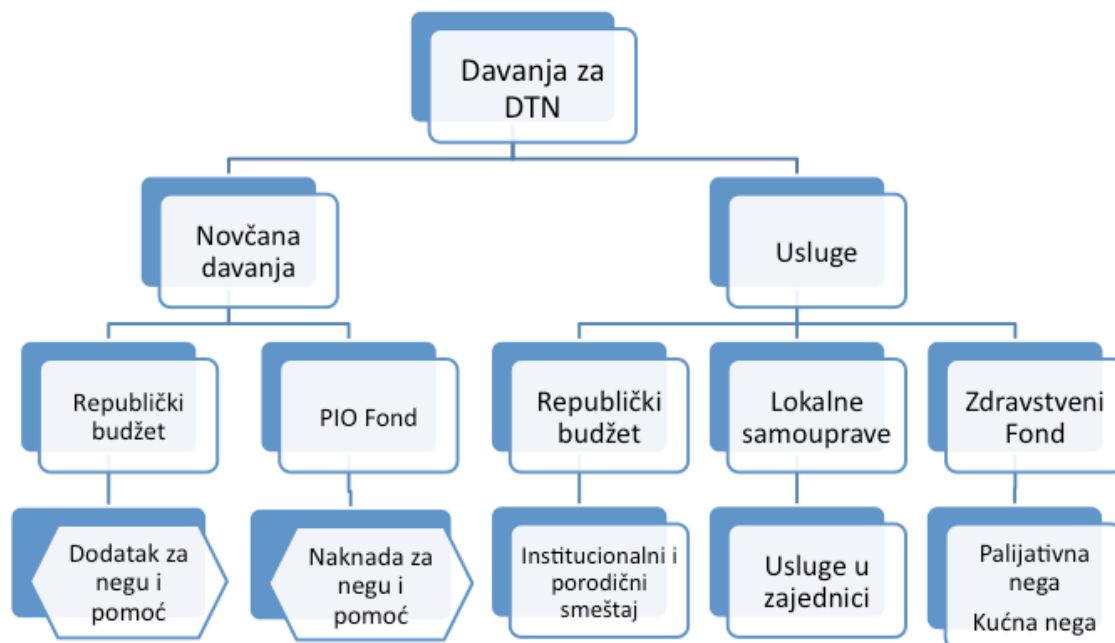
2.1 Pregled mera i indikatora

Dugotrajna nega (DTN) obuhvata novčana davanja i usluge zdravstvene i socijalne zaštite koje se pružaju u kući ili u institucionalnom okruženju pojedincima kojima je neophodna podrška u obavljanju svakodnevnih aktivnosti tokom dužeg vremenskog perioda¹.

Dugotrajna nega se u Srbiji obezbeđuje u vidu novčanih davanja i usluga u sistemu zdravstvene i socijalne zaštite. U Tabeli i u tekstu koji sledi izdvojeni su indikatori programa DNT davanja i usluga koji su definisani Zakonom o socijalnoj zaštiti i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju: naknada za pomoć i negu drugog lica (NPN), dodatak i uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica (DPN i UDPN), usluge smeštaja za stare i odrasle osobe sa invaliditetom (OSI) i pomoć u kući za stara lica. Usluge socijalne zaštite za decu i mlade su razmatrane u okviru odeljka koji se odnosi na oblast socijalne i dečije zaštite.

Novčana davanja za dugotrajnu negu su u mandatu Vlade Republike, a finansiraju se iz republičkog budžeta i iz Fonda za penzijsko – invalidsko osiguranje. U republičkom mandatu je i usluga institucionalnog smeštaja, dok je obezbeđenje usluga u zajednici u mandatu lokalnih samouprava.

Grafikon: Sistem dugotrajne nege u Srbiji

Nezavisno od konkretnih programa i davanja, u okviru portfolija Zdravlje i dugotrajna nega (cilj dostupnost nege) Evropska unija prati indikator samoprocena ograničenja u obavljanju

¹ Colombo et al. (2011): Help Wanted? Providing and Paying for Long-Term Care, OECD Health Policy Studies, OECD Publishing.

svakodnevnih aktivnosti, koji pokazuje udeo lica koja procenjuju da se suočavaju sa ograničenjima ili sa velikim ograničenjima u obavljanju svakodnevnih aktivnosti². Izvor za ove podatke je istraživanje SILC. U srpskoj verziji upitnika postoji zahtev da se osobe starije od 15 godina izjasne da li imaju problema sa hranjenjem/oblačenjem, kupanjem, kretanjem unutar stana; pripremom hrane/samostalnim izlaskom iz stana/u radu na poslu ili da prisustvuju časovima; učestvovanjem u drugim aktivnostima i socijalnim kontaktima³.

Ovaj podatak je značajan jer pokazuje potencijalnu tražnju za programima DNT. Treba međutim ipak imati u vidu da su u pitanju subjektivne procene, da pojedinci veoma različito percipiraju svoju situaciju, da za pojedine vrste ograničenja ne mogu da se ostvare prava, te da i u evropskim zemljama veliki udeo onih koji prema istraživanju SILC smatraju da imaju velika ograničenja u svakodnevnim aktivnostima ne dobijaju novčana davanja za OSI poput na primer invalidske penzije ili invalidnine⁴. Dodatno ograničenje za korišćenje ovih podataka proizilazi iz činjenice da u istraživanje nije uključeno pitanje o invalidnosti dece mlađe od 15 godina i da podaci ne mogu da se dezagregiraju na nivo JLS.

Kao i za programe u oblasti socijalne i dečije zaštite, za socijalne transfere iz oblasti dugotrajne nege izdvojeni su indikatori veličine programa, obima intervencije i učinka⁵.

Najvažniji indikator **veličine programa** je broj korisnika. U oblasti dugotrajne nege značajno je da se sagledaju korisnici svakog novčanog prava pojedinačno (dodatka, uvećanog dodatka i naknade), zbirno za sva tri prava⁶, kao i zbirno korisnici koji ostvaruju pravo iz budžeta po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti (dodatak i uvećani dodatak). Za sve indikatore predviđena je i dezagregacija po polu i velikim starosnim grupama (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više⁷), kao i prema regionima i JLS. Za korisnike prava na uvećani dodatak predviđena je i dezagregacija prema izvornom pravu, s obzirom da osobe sa najvišim stepenom invaliditeta mogu da ostvare osnovno pravo u celini prema Zakonu o socijalnoj zaštiti ili kao doplatu u odnosu na naknadu koju dobijaju iz PIO fonda po osnovu osiguranja⁸. I u ovoj oblasti je značajno da se prati trend kretanja korisnika tokom godina.

² Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015): Portfolio of EU Social Indicators for the Monitoring of Progress Towards the EU Objectives for Social Protection and Social Inclusion.

³ www.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/Apd/Upitik%20za%20lice.pdf.

⁴ Applica & CESEP & European Centre (2007): Compilation of Disability Statistical Data Coming from the Administrative Registers of the Member States (Etude sur la compilation de données statistiques sur le handicap à partir des registres administratifs des états membres), p. 6.

⁵ Pokazatelji su definisani delimično po uzoru na ASPIRE indikatore Svetske banke. Preuzeto sa: datatopics.worldbank.org/aspire/documentation.

⁶ Ukupan broj korisnika ne može da se dobije prostim sabiranjem, s obzirom da se jedan broj korisnika DPN i UDPN preklapa.

⁷ S obzirom da je najveći broj korisnika ovih transfera među najstarijima, predloženo je da se struktura upotpuni i sa starosnom grupom 75 i više godina starosti.

⁸ Više o sistemu novčanih davanja videti Matković i Stanić (2013): Socijalna zaštita u starosti: dugotrajna nega i socijalne penzije, FEFA/CSP/SIPRU.

Za stara i odrasla lica korisnike usluge domskog smeštaja važno je da se posebno izdvoje i indikatori koji se odnose na korisnike privatnih domova, iako se u tom slučaju ne obezbeđuje finansiranje boravka u domu iz budžeta. Za sve korisnike predviđena je dezagregacija prema starosti i polu, regionu i JLS, i u zavisnosti od stepena funkcionalne zavisnosti, odnosno potrebnog nivoa podrške, u meri u kojoj to podaci dozvoljavaju. Za korisnike javnih ustanova potrebno je da se sagleda i struktura u zavisnosti od stepena učešća korisnika u ceni smeštaja. Ovaj podatak je neophodan kako bi se procenila dostupnost date usluge siromašnima, onima koji sa manje od polovine učestvuju u finansiranju usluge smeštaja.

Za korisnike usluge pomoć u kući predviđeno je da se pored broja korisnika, uključi i indikator ekvivalentnog broja korisnika. Taj indikator se računa na osnovu pretpostavke o jednakom intenzitetu pružanja usluge svim korisnicima u svim lokalnim samoupravama po modelu pet dana nedeljno dva sata dnevno, tokom 12 meseci u kontinuitetu. Tako se, na primer, ekvivalentan u odnosu na stvarni broj korisnika u datoj LS umanjuje dva puta ako se usluga pruža pet dana nedeljno, ali samo jedan sat dnevno⁹. Poređenje lokalnih samouprava prema broju korisnika je smisleno jedino ako se umesto stvarnog preračuna ekvivalentan broj korisnika.

Indikatori obima intervencije i održivosti su pre svega rashodi, iskazani u RSD, ali i kao udeo u bruto domaćem proizvodu i u ukupnim budžetskim rashodima Republike Srbije. Dodatno, radi međunarodnih poređenja predviđeno je da se rashodi iskazuju i u standardima kupovne moći po stanovniku (PPS per capita).

Udeo rashoda za DTN u bruto domaćem proizvodu predstavlja ulazni podatak za EU indikatore – *ukupni rashodi za DNT usluge zdravstvene i socijalne zaštite kao % BDP¹⁰, i projekcija javnih rashoda za dugotrajnu negu kao % BDP*, u okviru portfolija *Zdravlje i dugotrajna nega* (primarni indikator dugotrajne održivosti sistema: rashodi i efikasnost, treći cilj)¹¹. Drugi od ova dva indikatora uključuje i rashode za novčane transfere, a iako se u naslovu pominju projekcije, procenjuju se i tekući ukupni DTN rashodi¹². Pretpostavke na

⁹ Više o ekvivalentnom broju korisnika videti u socijalnoukljucivanje.gov.rs/wp-content/uploads/2016/12/Mapiranje-usluga-socijalne-zastite.pdf.

¹⁰ Ovaj indikator se na sajtu EU koji prikazuje indikatore zdravstvene zaštite i dugotrajne nege naziva *ukupni rashodi za DTN zdravstvenu zaštitu kao % BDP*. Preuzeto sa: ec.europa.eu/eurostat/web/employment-and-social-inclusion-indicators/social-protection-and-inclusion/health-long-term-care. A u publikaciji Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015) se naziva *ukupni rashodi za DTN kao % BDP*, ali je iz objašnjenja jasno da se odnosi na rashode koji uključuju i usluge DTN socijalne zaštite (kategorija H.C.R. 1 u sistemu zdravstvenih računa), a ne i novčana davanja.

¹¹ Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015): Portfolio of EU Social Indicators for the Monitoring of Progress Towards the EU Objectives for Social Protection and Social Inclusion, p. 53.

¹² European Commission (2012): The 2012 Ageing Report - Economic and budgetary projections for the 27 EU Member States (2010-2060), p. 226.

osnovu kojih se izrađuju projekcije za zemlje EU usaglašene su u okviru Komiteta za ekonomsku politiku EU i regularno se objavlju u izveštajima Evropske komisije i Komiteta za ekonomsku politiku o starenju¹³.

Za pomoć u kući za stare dodatno je predloženo da se rashodi iskazuju u RSD po stanovniku na nivou jedinica lokalne samouprave i kao udeo u lokalnom budžetu. Za ocenu **efikasnosti** od značaja je i sagledavanje jediničnih troškova. Jedinični troškovi, troškovi po korisniku (domaćinstvu), za jedan sat pružene usluge predstavljaju odnos ukupnih godišnjih tekućih rashoda i ukupnog broja sati godišnjeg pružanja usluge svim korisnicima (domaćinstvima) u jednoj LS.

Od **indikatora učinka** izdvojena je stopa obuhvata za sva davanja, a za novčane socijalne transfere, i distribucija korisnika i sredstava prema kvartilima, iznosi novčanih transfera. Radi sagledavanja adekvatnosti, izdvojena je i stopa zamene za uvećani dodatak za negu i pomoć drugog lica.

Obuhvat omogućava procenu veličine i dostupnosti programa, a pokazatelji su definisani kao stope obuhvata koje podrazumevaju stavljanje u odnos broja korisnika određenog novčanog davanja ili usluge i odgovarajućeg dela populacije (na primer populacije starije od 65 godina).

Alternativno, za pojedina prava stopa obuhvata bi u popisnim godinama mogla da se računa i stavljanjem u odnos broja korisnika i broja osoba sa invaliditetom. Prema popisnim podacima, osobama sa invaliditetom smatraju se svi koji su se izjasnili da funkcionišu „uz velike poteškoće“ ili da su „potpuno onemogućeni“ u obavljanju svakodnevnih aktivnosti usled problema sa vidom, sluhom, hodom ili penjanjem uz stepenice, pamćenjem/koncentracijom, samostalnošću pri odevanju/ishrani/održavanju lične higijene, i sa komunikacijom¹⁴.

U međupopisnim godinama podaci za procenu broja OSI (15 i više) mogu da se dobiju na osnovu istraživanja SILC, u kome se definicija donekle razlikuje od one koja je korišćena pri popisu stanovništva. Kao što je već ukazano, ograničenje za korišćenje ovih podataka proizilazi iz činjenice da u SILC istraživanje nije uključeno pitanje o deci koja su mlađa od 15 godina i da podaci ne mogu da se dobiju na nivou JLS. Ovo drugo ograničenje je posebno značajno za usluge socijalne zaštite koje su u mandatu lokalnih samouprava i koje su veoma neravnomerno razvijene.

¹³ ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/ageing_report/index_en.htm.

¹⁴ Republički zavod za statistiku (2013): SILC – Anketi o prihodima i uslovima života – uzorak. Preuzeto sa: www.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/Apd/Upitik%20za%20lice.pdf.

Na osnovu SILC istraživanja može da se proceni i greška isključenosti, odnosno *stopa neostvarivanja prava* za novčane naknade, uz ograde koje su ranije iznete u pogledu podataka o broju osoba sa invaliditetom.

Distribucija korisnika i sredstava prema kvintilima dohotka omogućava procenu o tome da li su programi novčanih DNT transfera dizajnirani na način da se budžetska sredstva više dodeljuju boljestojećima, siromašnima ili ravnomerno duž dohodovnog spektra.

Iznosi davanja i naknada predstavljaju jednu od osnovnih informacija i o programu DNT. Iznosi novčanih transfera su definisani odgovarajućim zakonima i usklađuju se sa zakonskim odrednicima. **Prosečan iznos transfera po korisniku** pre svega ima smisla da se iskazuje za svako pravo posebno, s obzirom da su davanja namenjena osobama sa različitim stepenom invaliditeta. Za uvećani dodatak potrebno je da se izvrši dezagregacija s obzirom na vrstu uvećanja – da li je u pitanju doplata korisnicima PIO fonda ili iznos koji dobijaju korisnici sa u celini ostvarenim pravom po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti.

Za procenu **adekvatnosti novčanih transfera** izdvojen je samo jedan indikator, s obzirom da je u sistemu jedino potpuno jasno formulisana svrha uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica, koji treba da omogući dovoljno visoko davanje u slučaju da se član porodice koji se brine o detetu ili osobi sa invaliditetom opredeli da ostane izvan tržišta rada¹⁵. Otuda je predloženo da se adekvatnost ovog transfera sagledava u odnosu na minimalnu zaradu.

Na kraju, izdvojen je i veći broj indikatora sa ciljem ocene **kvaliteta usluga**. Za sve usluge DTN, predloženo je da se prate indikatori ispunjenosti minimalnih standarda i zadovoljstva korisnika. Dodatno, radi analize kvaliteta programa domskog smeštaja, potrebno je da se sagleda i učestalost izrade individualnih planova zaštite, izloženost korisnika nasilju, kontakti sa porodicom i funkcionisanje kontrolnih mehanizama (inspekcije i stručnog nadzora). Uključeno je još nekoliko indikatora adekvatnosti ustanova koji su svrstani u dve grupe: prva koja sadrži nekolicinu indikatora koji se tiču osoblja, i drugu koja oslikava funkcionalne karakteristike smeštajnog kapaciteta. Za uslugu pomoć u kući predloženo je da se sagleda u kojoj meri uslugu pružaju obučeni neposredni pružaoci usluga.

Izbor najvažnijih indikatora kvaliteta svakako bi morao da bude predmet široke stručne rasprave.

¹⁵ Matković, Mijatović, Stanić (2014): Novčana davanja za decu i porodice sa decom u Srbiji – analiza i preporuke, UNICEF/CSP/CLDS.

2.2 Kontekstualne informacije i primarni indikatori

Kao i u svim drugim oblastima, radi boljeg razumevanja indikatora DNT moguće je izdvojiti veći broj **kontekstualnih informacija**. Među ključne kontekstualne informacije spadaju:

- Bruto domaći proizvod (ukupni i po stanovniku, iskazan u RSD i PPS);
- Rashodi za funkciju/rizik starost (% BDP);
- Rashodi za usluge socijalne zaštite (RSD, % BDP);
- Stopa i dubina (rizika) siromaštva starih i osoba sa invaliditetom, pre i posle transfera;
- Struktura stanovništva prema starosnim grupama;
- Očekivano trajanje života u 65. godini starosti;
- Udeo i struktura staračkih domaćinstava i udeo starih roditelja koji žive sa svojom decom („co-residence“ indeks);
- Broj i regionalni raspored ustanova socijalne zaštite i NVO koje pružaju usluge socijalne zaštite;
- Broj i struktura zaposlenih u ustanovama socijalne zaštite;
- Visina minimalne zarade.

Lista **primarnih indikatora** bi mogla da uključiti:

- Portfolio: zdravlje i dugotrajna nega
 - *Udeo lica koja procenjuju da se suočavaju sa ograničenjima ili sa velikim ograničenjima u obavljanju svakodnevnih aktivnosti;*
- Dimenzija: veličina programa i dostupnost – stopa obuhvata
 - *Udeo korisnika davanja i naknade za negu i pomoć drugog lica u ukupnom broju stanovnika u datoj godini i udeo starih (65 i više); korisnika u populaciji 65 i više;*
 - *Udeo starih (65 i više) korisnika domskog smeštaja (u javnoj i privatnoj svojini) u ukupnom broju starih (65 i više);*
 - *Udeo odraslih sa invaliditetom (26-64) korisnika domskog smeštaja na 100.000 stanovnika (26-64);*
 - *Udeo starih (65 i više) korisnika pomoći u kući u ukupnom broju starih (65 i više);*
- Dimenzija: ravnomernost distribucije sredstava
 - *Udeo korisnika novčane naknade i davanja koji pripadaju određenom kvintilu u ukupnom broju korisnika (%);*

- Dimenzija: obim intervencije i održivost
 - *Javni rashodi za program novčanih naknada, % BDP, % budžeta, PPS po stanovniku;*
 - *Javni rashodi za porodični i domski smeštaj starih i odraslih (RSD, rashodi po korisniku % BDP);*
 - *Javni rashodi za uslugu pomoć u kući za odrasle i stare u datoj godini (RSD, % BDP, % budžeta, PPS po stanovniku);*

- Dimenzija: adekvatnost
 - *Odnos prosečnog mesečnog iznosa uvećanog dodatka po korisniku u datoj godini i prosečne minimalne zarade (bruto) u datoj godini;*

- Dimenzija: kvalitet
 - *Udeo korisnika smeštenih u ustanove koje poseduju licencu na period od 6 godina u ukupnom broju korisnika;*
 - *Udeo korisnika smeštaja i pomoći u kući koji su zadovoljni pruženim uslugama;*
 - *Udeo korisnika u ustanovama u kojima je obavljen inspekcijski i stručni nadzor u toku godine u ukupnom broju korisnika;*
 - *Udeo korisnika domskog i porodičnog smeštaja koji su izloženi nasilju u datoj godini (%);*
 - *Udeo korisnika pomoći u kući kojima uslugu pružaju obučeni neposredni pružaoci usluge u ukupnom broju korisnika usluge.*

3. TABELARNI PRIKAZ INDIKATORA

Dugotrajna nega (DTN)

Indikator i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>Samoprocena ograničenja u obavljanju svakodnevnih aktivnosti</p> <p>EU indikator</p> <p>Portfolio: Zdravlje i dugotrajna nega Cilj – dostupnost nege <i>Sekundarni indikator</i> (HC- S1)</p>	<p>Udeo lica koja procenjuju da se suočavaju sa ograničenjima ili sa velikim ograničenjima u obavljanju svakodnevnih aktivnosti</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (18-44; 18-64; 45-54; 55-64; 65 i više; 75 i više)</p> <p>Kvintili dohotka</p>	<p>SILC</p>	<p>Ovaj pokazatelj ne omogućava da se sagledaju i procene pojedini programi DTN, pa je prikazan zasebno</p>

Program: novčana davanja i naknade za pomoć i negu drugog lica

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>1. Korisnici</p> <p><i>Broj i struktura korisnika</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa</i></p> <p>Output indikator</p>	<p>1a Prosečan mesečni broj korisnika dodatka za pomoć i negu drugog lica (DPN) u datoj godini</p>	<p>Pol</p> <p>Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više)</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP</p>	<p>Broj pojedinaca i domaćinstava u isplati datog meseca (a ne za dati mesec)</p> <p>Podaci za velike starosne grupe prema podacima prvog u mesecu</p>
	<p>1b Prosečan mesečni broj korisnika uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica (UDPN) u datoj godini</p>	<p>Pol</p> <p>Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više)</p> <p>Izvorno pravo (PIO fond – doplata, socijalna zaštita – pun iznos)</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP</p>	

	1c Prosečan mesečni broj korisnika naknade za pomoć i negu drugog lica (NPN) u datoj godini	Pol Velike starosne grupe (18-64, 65-74, 75 i više) Region, JLS	Administrativni podaci (PIO fond)	
	1d Prosečan mesečni broj korisnika dodatka i uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica u datoj godini	Pol. Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više). Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP	
	1e Prosečan mesečni broj korisnika dodatka, uvećanog dodatka i naknade za pomoć i negu drugog lica u datoj godini	Pol Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više), prema podacima prvog u mesecu Region, JLS.	Administrativni podaci (MRZBSP i PIO fond)	Ukupan broj korisnika ne može da se dobije prostim sabiranjem, s obzirom da se jedan broj korisnika NPN i UDPN preklapa

<p>2. Obuhvat <i>Stope obuhvata</i> Indikatori učinka</p> <p><i>2.1 Opšta stopa obuhvata</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost</i></p>	<p>2.1 Broj korisnika davanja i naknade za negu i pomoć drugog lica u datoj godini u odnosu na ukupan broj OSI</p> <p>Alternativno:</p> <p>2.1a Udeo korisnika davanja i naknade za negu i pomoć drugog lica u ukupnom stanovništvu u datoj godini</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više) u popisnim godinama; (16-64, 65-74, 75 i više) u međupopisnim godinama</p> <p>Region, JLS u popisnim godinama</p> <p>Pol</p> <p>Starost (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više)</p> <p>Vrsta transfera (dodatak, uvećani dodatak, naknada)</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci (MRZBSP i PIO fond) i RZS (popis), SILC</p>	<p>Broj OSI na osnovu popisnih podataka je dostupan samo u popisnim godinama</p> <p>U međupopisnim godinama broj OSI 15 i više na osnovu SILC istraživanja</p>
<p><i>2.2 Stopa obuhvata starih</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost</i></p>	<p>2.2 Broj korisnika 65 i više u odnosu na ukupan broj starih 65 i više (%)</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (65-74, 75 i više)</p>	<p>SILC</p>	

<p>2.3 Stopa obuhvata starijih maloletnika i mladih</p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost.</i></p>	<p>2.3 Broj korisnika 15-29 u odnosu na ukupan broj OSI 15-29 (%)</p> <p>2.3a Broj korisnika 15-29 u odnosu na ukupan broj stanovnika 15-29 (%)</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (65-74, 75 i više)</p>	<p>SILC</p>	
<p>2.4 Stopa obuhvata dece (0-17)</p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost</i></p>	<p>2.4 Broj korisnika 0-17 u odnosu na ukupan broj OSI (0-17) godina (%)</p> <p>2.4a Broj dece korisnika u odnosu na ukupan broj dece (%)</p>			<p>Broj OSI (0-17) je raspoloživ samo u popisnim godinama</p>
<p>2.5 Stopa neostvarivanja prava</p> <p>Dimenzija: <i>horizontalna efikasnost (greška isključenosti)</i></p>	<p>2.5 Broj OSI 15 i više koji ne ostvaruju pravo u odnosu na zbir OSI 15 i više koji ostvaruju i ne ostvaruju pravo</p>	<p>Pol</p>	<p>SILC</p>	
<p>3. Distribucija korisnika prema kvintilima (dohotka)</p>	<p>3. Udeo korisnika naknade i davanja koji pripadaju određenom kvintilu u ukupnom broju korisnika (%)</p>	<p>Kvintili (I, II, III, IV, V)</p>	<p>SILC</p>	

Dimenzija: <i>Ravnomernost distribucije korisnika</i>				
Indikator učinka				
<p>4. Rashodi</p> <p>Dimenzija: <i>obim intervencije i održivost.</i></p> <p>Input indikatori.</p> <p>Input za EU indikator: <i>projekcija javnih rashoda za dugotrajnu negu kao % BDP</i></p> <p>Portfolio: Zdravlje i dugotrajna nega</p> <p>Indikatori dugotrajne održivosti sistema: rashodi i efikasnost (treći cilj)</p> <p><i>Primarni indikator</i></p>	<p>4a Ukupni godišnji javni rashodi (RSD)</p> <p>4b Javni rashodi za program kao % BDP, % budžeta, PPS per capita u datoj godini</p> <p>4c Projekcija javnih rashoda (RSD) i % BDP do 2060. godine</p>	<p>Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65-74, 75 i više) prema podacima prvog u mesecu</p> <p>Vrsta prava (dodatak, uvećani dodatak, naknada)</p> <p>Regioni i JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i PIO fond</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP i RZS, Ministarstvo finansija</p>	<p>Za zemlje EU-28 izvor su izveštaji o starenju Komiteta za ekonomsku politiku i radne grupe za starenje.</p>

(HC P14)				
5. Distribucija davanja prema kvintilima (dohotka) Dimenzija: <i>ravnomernost distribucije sredstava</i> Indikatori učinka	5. Udeo sredstava koja se dodeljuju korisnicima koji pripadaju određenom kvintilu (dohotka) u ukupnim rashodima	Kvintili (I, II, III, IV, V)	SILC	
5.1 <i>Kvintilni odnos davanja</i>	5.1 Odnos između udela sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz najsiromašnijeg kvintila i udela sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz najvišeg kvintila (po dohotku)		SILC	

<p>6. Iznos</p> <p><i>Prosečan iznos transfera po korisniku</i></p> <p>Indikatori učinka</p>	<p>6a Prosečan mesečni iznos po korisniku u datoj godini (RSD i PPS)</p> <p>6b Prosečan mesečni iznos DPN po korisniku koji prima DPN u datoj godini (RSD i PPS)</p> <p>6c Prosečan mesečni iznos UDPN po korisniku koji prima UDPN u datoj godini (RSD i PPS)</p> <p>6d Prosečan mesečni iznos NPN po korisniku koji prima NPN u datoj godini (RSD i PPS)</p>	<p>Vrsta uvećanja (doplata, pun iznos)</p>	<p>Administrativni podaci (MRZBSP i PIO fond)</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP</p> <p>Administrativni podaci (PIO fond)</p>	
<p>7. Adekvatnost</p> <p>Indikatori učinka</p> <p><i>Odnos uvećanog dodatka i minimalne zarade</i></p>	<p>7. Odnos prosečnog mesečnog iznosa uvećanog dodatka po korisniku u datoj godini i prosečne minimalne zarade (bruto) u datoj godini</p>		<p>Administrativni podaci MRZBSP i podaci RZS</p>	<p>Uvećani dodatak je najveće davanje za pomoć i negu drugog lica</p>

Program: Domski i porodični smeštaj za odrasle i stare

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>Korisnici Output indikator</p> <p>Broj i struktura korisnika</p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa</i></p>	<p>1a Prosečan mesečnin broj korisnika porodičnog i domskog smeštaja u javnoj svojini u datoj godini</p>	<p>Pol</p> <p>Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65 i više)</p> <p>Vrsta smeštaja (domski, porodični)</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP</p>	
	<p>1b Prosečan mesečan broj starih (65 i više) korisnika domskog smeštaja u javnoj svojini u datoj godini</p>	<p>Pol</p> <p>Starosne grupe (65-74, 75 i više)</p> <p>Stepen funkcionalne zavisnosti (funkcionalno nezavisni, poluzavisni i zavisni)</p> <p>Stepeni podrške (1-4)</p> <p>Visina učešća u ceni smeštaja (100%, <50%, 50>100%)</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP</p> <p>MRZBSP</p> <p>RZSZ</p>	

	1c Broj starih (65 i više) korisnika domskog smeštaja u privatnoj svojini	Pol. Starosne grupe (65-74, 75 i više) Stepeni podrške (1-4). Region, JLS		
	1d Prosečan mesečni broj odraslih osoba sa invaliditetom (26-64) korisnika domskog smeštaja u datoj godini	Pol Stepeni podrške Region, JLS	Administrativni podaci MRZBSP	
	1e Prosečan mesečni broj odraslih sa invaliditetom i starih (26 i više) korisnika porodičnog smeštaja u datoj godini	Pol Starost (26-64, 65 i više), prema podacima prvog u mesecu Region, JLS	Administrativni podaci MRZBSP	

<p>2. Dostupnost i obuhvat</p> <p><i>2.1 Dostupnost domskog smeštaja za stare</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost</i></p>	<p>2.1 Udeo starih (65 i više) korisnika domskog smeštaja (i u privatnoj i u javnoj svojini) u ukupnom broju starih (65 i više)</p> <p>2.1a Udeo starih (65 i više) korisnika smeštaja u javnoj svojini u ukupnom broju starih (65 i više)</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (65-74, 75 i više)</p> <p>Vrsta svojine (privatna, javna)</p> <p>Region, JLS</p> <p>Pol</p> <p>Starost (65-74, 75 i više)</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBS i RZS (popis i procene stanovništva)</p> <p>RZSZ „Izveštaj o radu licenciranih ustanova za smeštaj odraslih i starijih korisnika u 2015. godini – nejavni sektor“</p>	
<p><i>2.2 Obuhvat odraslih domskim smeštajem za odrasle</i></p>	<p>2.2 Broj odraslih sa invaliditetom (25-64) korisnika domskog smeštaja na 100.000 stanovnika (25-64)</p>	<p>Pol</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i RZS</p>	
<p><i>2.3 Dostupnost porodičnog smeštaja za stare i odrasle</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost</i></p>	<p>2.3 Broj odraslih sa invaliditetom i starih (25-64) korisnika porodičnog smeštaja na 100.000 stanovnika (25-64)</p>	<p>Pol.</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Administrativni podaci MRZBS i RZS (popis i procene stanovništva)</p>	

<p>3. Rashodi <i>Javni rashodi za smeštaj starih i OSI u domovima u javnoj svojini</i></p> <p>Input za EU indikatore: <i>Ukupni rashodi za DNT usluge zdravstvene i socijalne zaštite kao % BDP i Projekcija javnih rashoda za dugotrajnu negu kao % BDP</i></p> <p>Portfolio: Zdravlje i dugotrajna nega (treći cilj). <i>Primarni indikator (HC-P12) i (HC P14)</i></p>	<p>3.1 Godišnji javni rashodi za smeštaj starih i OSI u domovima u javnoj svojini (RSD) i udeo u BDP</p> <p>3.1a Javni rashodi po korisniku</p> <p>3.1b Godišnji privatni rashodi za smeštaj starih i OSI u domovima u javnoj svojini (RSD) i udeo u ukupnim rashodima</p>	<p>Tip ustanove Starost (26-64; 65-74; 75 i više)</p> <p>Tip ustanove Starost (26-64; 65-74; 75 i više)</p> <p>Tip ustanove Starost (26-64; 65-74; 75 i više)</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP, Ministarstvo finansija</p>	
---	--	--	--	--

<p>3.2. <i>Javni rashodi za porodični smeštaj starih i OSI</i></p> <p>Input indikator. Dimenzija: <i>obim intervencije</i></p> <p>Input za EU indikatore: <i>Ukupni rashodi za DNT usluge zdravstvene i socijalne zaštite kao % BDP i Projekcija javnih rashoda za dugotrajnu negu kao % BDP.</i></p> <p>Portfolio: Zdravlje i dugotrajna nega (treći cilj). <i>Primarni indikator (HC-P12) i (HC P14).</i></p>	<p>3.2 Godišnji javni rashodi za porodični smeštaj starih i OSI (RSD)</p> <p>3.2a Udeo javnih rashoda za porodični smeštaj starih i OSI u BDP (%)</p> <p>3.2b Javni rashodi po korisniku.</p> <p>3.2c Godišnji privatni rashodi za porodični smeštaj starih i OSI (RSD) i udeo u ukupnim rashodima</p>	<p>Tip ustanove Starost (26-64; 65-74; 75 i više)</p> <p>Tip ustanove Starost (26-64; 65-74; 75 i više)</p> <p>Tip ustanove. Starost (26-64; 65-74; 75 i više).</p> <p>Tip ustanove. Starost (26-64; 65-74; 75 i više).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP, Ministarstvo finansija</p>	
--	--	---	--	--

<p>4. Kvalitet</p> <p><i>4.1 Ispunjenost minimalnih standarda</i></p>	<p>4.1 Udeo ustanova koje poseduju licencu na period od 6 godina</p> <p>4.1a Udeo korisnika u ustanovama koje poseduju licencu na period od 6 godina u ukupnom broju korisnika</p>	<p>Privatne i javne Tip ustanove Region</p> <p>Privatne i javne Tip ustanove Region</p>	<p>MRZBSP</p>	<p>Za razliku od ograničene licence, licenca koja se izdaje na 6 godina znači da ustanova ispunjava standarde i uslove za pružanje određene usluge socijalne zaštite.</p>
<p><i>4.2. Individualni plan zaštite</i></p>	<p>4.2 Udeo korisnika u ustanovama u javnoj svojini za koje je izrađen individualni plan zaštite u ukupnom broju korisnika u datoj godini (%)</p> <p>4.2a Udeo korisnika u ustanovama u javnoj svojini koji su konsultovani pri izradi individualnog plana zaštite u datoj godini (%)</p>	<p>Tip ustanove Region</p> <p>Tip ustanove Region</p>	<p>MRZBSP, RZSZ</p>	

4.3. <i>Zadovoljstvo korisnika</i>	4.3 Udeo ustanova u kojima je sprovedena anketa o zadovoljstvu korisnika u datoj godini (%) 4.3a Udeo korisnika koji su zadovoljni pruženim uslugama u ukupnom broju anketiranih korisnika u datoj godini	Privatne i javne Tip ustanove Region		
4.4. <i>Kontrolni mehanizmi</i>	4.4 Udeo korisnika domskog smeštaja u kojima je obavljen inspeksijski i stručni nadzor u toku godine (%)	Tip ustanove. Vrsta nadzora (inspeksijski, stručni).		
4.5. <i>Kontakti sa porodicom</i>	4.5 Udeo korisnika domskog smeštaja u javnoj svojini koji imaju srodnike ali sa njima nisu u kontaktu (%)	Tip ustanove Starost (26-64; 65-79; 80 i više)	RZSZ – izveštaji o radu ustanova	
4.6. <i>Izloženost nasilju</i>	4.6 Udeo korisnika domskog smeštaja u javnoj svojini koji su izloženi nasilju u datoj godini (%)	Pol Starost	RZSZ – izveštaji o radu ustanova	

<p>4.7. Adekvatnost ustanova u javnoj svojini – osoblje</p>	<p>4.7 Odnos broja stručnih radnika i korisnika</p> <p>4.7a Odnos broja pružaoca nege i korisnika</p> <p>4.7b Odnos broja medicinskih radnika i korisnika</p> <p>4.7c Udeo profesionalnog osoblja u ustanovama za smeštaj koje je učestvovalo u stručnim obukama u datoj godini (%)</p>	<p>Tip ustanove</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova</p>	
<p>4.8. Adekvatnost ustanova u javnoj svojini</p>	<p>4.8 Udeo korisnika domskog smeštaja u ustanovama koje su pristupačne</p> <p>4.8a. Udeo jednokrevetnih soba/apartmana u smeštajnim kapacitetima u ustanovama u javnoj svojini</p>		<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova</p>	<p>Objekat je u celini pristupačan ako je pristupačan prema svih 5 kriterijuma o kojima se prikupljaju podaci</p>

Program: Pomoć u kući za stare (65 i više)

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>1. Korisnici</p> <p><i>Broj i struktura korisnika</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa.</i></p> <p>Output indikator</p>	<p>1.1 Prosečan mesečni broj korisnika</p> <p>1.2 Ekvivalentan broj korisnika</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (65-74, 75 i više).</p> <p>Region, JLS</p> <p>Starost (65-74, 75 i više).</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Mapiranje, RZSZ</p>	<p>Ekvivalentan broj korisnika izračunat je na osnovu pretpostavke o jednakom intenzitetu pružanja usluge svim korisnicima u svim LS, po modelu 5 dana nedeljno dva sata dnevno tokom cele godine</p>
<p>2. Dostupnost</p> <p><i>Dostupnost pomoći u kući za stare</i></p> <p>Dimenzija: <i>veličina programa i dostupnost</i></p>	<p>Udeo korisnika (65 i više) u ukupnom broju starih (65 i više) (%)</p>	<p>Pol</p> <p>Starost (65-74, 75 i više)</p> <p>Urbano ruralno</p> <p>Region, JLS</p>	<p>Mapiranje. RZSZ</p>	

4. Kvalitet	4.1 Udeo korisnika koji koriste uslugu pružaoca koji poseduju licencu na period od 6 godina u ukupnom broju korisnika usluge	JLS	Mapiranje, RZSZ	Za razliku od ograničene licence, licenca koja se izdaje na 6 godina znači da ustanova ispunjava standarde i uslove za pružanje određene usluge socijalne zaštite
	4.2 Udeo korisnika koji su učestvovali u istraživanju zadovoljstva korisnika u ukupnom broju korisnika u datoj godini (%) 4.2a Udeo korisnika koji su zadovoljni pruženim uslugama u ukupnom broju anketiranih korisnika u datoj godini (%)	JLS		
	4.3 Udeo korisnika kojima uslugu pružaju obučeni neposredni pružaoci usluge u ukupnom broju korisnika usluge	JLS		Smatra se da su neposredni pružaoci usluga obučeni ako poseduju sertifikat o završenoj obuci po nekom od akreditovanih programa.

4. LITERATURA

1. Applica & CESEP & European Centre (2007): Compilation of Disability Statistical Data Coming from the Administrative Registers of the Member States (Etude sur la compilation de données statistiques sur le handicap à partir des registres administratifs des états membres).
2. Colombo, F. Llena-Nozal, A., Mercier, J., Tjadenset, F. (2011): Help Wanted? Providing and Paying for Long-Term Care, OECD Health Policy Studies, OECD Publishing. Preuzeto sa: dx.doi.org/10.1787/9789264097759-en.
3. European Commission (2012): The 2012 Ageing Report - Economic and budgetary projections for the 27 EU Member States (2010-2060). European Economy 2/2012. Preuzeto sa: ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-2_en.pdf.
4. Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015): Portfolio of EU Social Indicators for the Monitoring of Progress Towards the EU Objectives for Social Protection and Social Inclusion. Report.
5. Matković, G., Mijatović, B., Stanić, K. (2014): Novčana davanja za decu i porodice sa decom u Srbiji – analiza i preporuke, UNICEF/CSP/CLDS, Beograd.
6. Matković, G., Stanić, K. (2013): Socijalna zaštita u starosti: dugotrajna nega i socijalne penzije, FEFA/CSP/SIPRU, Beograd.
7. RZS (2009): SILC – Anketa o prihodima i uslovima života – uзорak. „Službeni glasnik Republike Srbije“ broj 104/2009. Preuzeto sa: www.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/Apd/Upitik%20za%20lice.pdf.
8. Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (2016): Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava u Republici Srbiji. Preuzeto sa: socijalnoukljucivanje.gov.rs/wp-content/uploads/2016/12/Mapiranje-usluga-socijalne-zastite.pdf.
9. World Bank (2017): ASPIRE – The Atlas of Social Protection - Indicators of Resilience and Equity – Data Sources and Methodology. Preuzeto sa: datatopics.worldbank.org/aspire/documentation.